Kultursöndag

Fem favoriter. v 6

Bäst just nu enligt DN:s Jonas Thente.

1 Konsert
"Different trains"
Judiska teatern

Förra gången Fläskkvartetten uppförde Steve Reichs magiska "Different trains" på Judiska teatern i Stockholm, såldes de 70 konserterna ut tämligen omgående. För alla oss som då aldrig fick chansen att se och höra Reichs minimalistiskt skenskarviga sorgemässa över Förintelsen, finns nu nya möjligheter. Från den 18 april till och med den 4 maj ges föreställningen åter. Biljetterna har redan släppts. Hoppas på tur.

2 Bränsle
Prima björkved

Foto: Paul Hansen

Under oket av den avreglerade elmarknadens rövarbaroner har stadens kakelugnar i köldknäppen gått från att vara dekorativa element till högst nödvändiga. En rejäl nytändning. Åter till 1800-talet med doften av björkved över förstäderna och en läsfåtölj framför brasan. Att björkveden på den lokala bensinstationen kostar per kilo som plutonium får man försöka glömma bort.

3 Webbsajt
Litteraturbanken.se

Även Karin Boyes och Hjalmar Söderbergs samlade författarskap finns sedan nu i februari på webben. Det är förstås den oundgängliga Litteraturbanken som ständigt fyller på lagret med e-texter, fria för alla att bruka och med gedigna essäer och förord. Svenska Akademien, Vitterhetssamfundet, KB och Göteborgs universitet är några av de tunga institutioner som värnar om att göra den svenska litteraturen lätt att tillägna sig.

4 Film
"Järnladyn"
Regi: Phyllida Lloyd. Med: Meryl Streep, Jim Broadbent med flera.

Margaret Thatcher är utan tvekan ohyggligt mycket sundare och trevligare nu än hon var då hon var premiärminister. Meryl Streep gör ett enastående porträtt av en gammal maktmänniska förlorad i seniliteten.

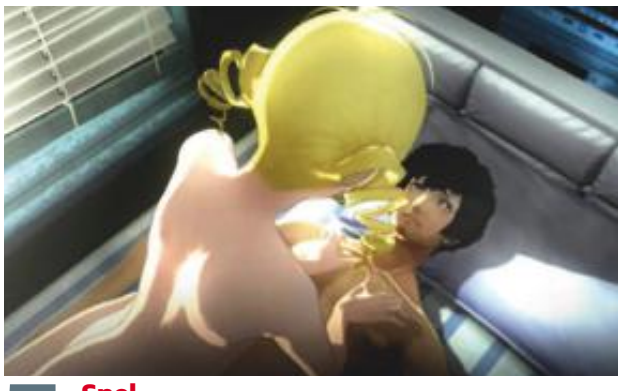

5 Spel
"Catherine"
(Atlus persona team)

Det japanska anime-relationsdramat "Catherine" är svårt att beskriva. Det är en psykologisk thriller som låter huvudpersonen Vincent pendla mellan dröm och mardröm när hans flickvän Katherine börjar tala om att ta ansvar och gifta sig. In på scenen kliver samtidigt Catherine – med C – som en högst osäker räddningsplanka från vuxendomen. Olikt det mesta annat man kan se, både i spel och över huvud taget.

Varje vecka väljer en av DN Kulturs medarbetare ut fem favoriter ur det aktuella kulturutbudet. Nästa vecka skriver Niklas Wahllöf på den här platsen.

Intervju. Ola Salo efter The Ark

Som katten kring solokarriären

The Ark lade av i somras. Frontmannen Ola Salo är redan strängt upptagen: Efter TV 4:s "The Voice" och Radiosymfonikerna väntar "Jesus Christ Superstar" och drömjobbet: programledare för Grammisgalan.

● Det krävs en uppåtpuff nu. Också Rottnes glammigaste sångare har tvivlat på Grammisgalans framtid. Han ser dess falnande glans som en spegling av musikbranschens lönsamhetskris.

– Det är verkligen dags att reclaima galan, den mest glamorösa i Sverige, slår han fast uppflugen på en sminkstol i Kungliga Operans inre – svartklädd, eftertänksam och hårsprejad som en ung Jobriath.

– Och förra året kändes faktiskt som en uppryckning när galan började arrangeras här på Operan och dessutom av producenter med storslagna visioner.

Han syftar på kreatörduon Helena Dillén och Sofie Kivimäe Skoog. I ryggen under direktsändningen på tisdag har Salo dessutom både Hans Marklunds koreografi/regi och ett Andres Lokko-manus.

Salo framträder på ett annat slags scen än den som The Ark spelade ifrån. En som rymmer andra möjligheter, som möjligheten att vara rolig till exempel.

– Jag ska försöka vara det, dessutom är galor ju som små oaser i tillvaron där allting tillåts vara maximalistiskt och spektakulärt, sagolikt. Tillflyktsorter. Det är just sådana jag har gjort till mina domäner.

Tv-uppdraget kommer lägligt. Han vill ägna 2012 åt att utforska oprövade områden.

– Annorlunda saker, saker som jag drömt men som det inte funnits tid för. Jag går som katten kring den heta solokarriärsgröten.

Ola Salo har tagit pop-time-out. Några saker är han ändå redan klar över:

The Ark – ett av Sveriges framgångsrikaste popband med fans uppfyllda av en lojalitet och hängivenhet värdig ett Broder Daniel eller Ebba Grön – är ett mycket definitivt avslutat kapitel. Och, viktigt: Salo ska göra solokarriär. "Förr eller senare" ger han ut ny musik och uppträder med den.

Efter Grammisgalan väntar dock först Stockholmspremiären på den Ronny Danielsson-regisserade "Jesus Christ Superstar". Musikalen från 1970 av Andrew Lloyd Webber och Tim Rice som Salo – själva Jesus i föreställningen – tidigare spelat i Malmö.

Vad i den här musikalen gör den relevant i dag?

– Det är den bästa musiken som någonsin skrivits för kombinationen rockband och orkester. På ett fullkomligt viktlöst och lekfullt sätt för den ihop soul och rock med ganska krävande och vacker orkestral musik. Sedan handlar den ju om saker som alla har något slags relation till. Dels Jesus, den mest centrala figuren i vår kultur, men ännu mer om universella saker som vänskap, kärlek, popularitet och svek: Vad händer när vi höjer en människa till mer än en människa och sätter den på en piedestal – är det verkligen en kärlekshandling eller det stora sveket? Är lärjungarnas och kristendomens upphöjelse av Jesus från Nasaret till ett omänskligt, gudomligt objekt möjligtvis ett större svek mot människan Jesus än Judas förräderi? Den frågeställningen kan appliceras på många andra situationer …

Att bli upphöjd till idol och förebild är en form av objektifiering som man förväntas vara tacksam för.

… som att vara sångare i The Ark? Du har väl varit föremål för ett upphöjande som popartist.

– Jo. Att bli upphöjd till idol och förebild är en form av objektifiering som man förväntas vara tacksam för. Men det är ju samtidigt uppenbart att man fråntas en stor del av sin mänsklighet.

De första framgångsrika åren i The Ark – bandet bildades 1991 men slog igenom brett 2000 med singeln "It takes a fool ro remain sane" – var Salo "oerhört smickrad" över den sortens respons. Han köpte den "ganska mycket rakt av", medger han.

– Fast med åren har jag kommit att förstå att jag vill vara artist och skapa och att så många som möjligt tar del av det jag gör, men jag är inte intresserad av att bli betraktad som värd mer som människa för det. Jag har blivit alltmer noggrann med att skilja på mitt liv som privatperson och som artist. Artisteriet är mitt jobb som jag kliver in i och de som är fans av mig är fans av det jag

Fråga om språket. Att blomma ut och vårda sitt språk

Blomma ut eller blomma upp?

Har sedan ganska länge en fundering kring uttrycket "blomma ut" som används flitigt både i talspråk och i tryck, bland annat i en annonskampanj förra våren. Där stod det ungefär "kom och blomma ut hos oss" och även om jag förstår vad de menar ger det mig en ganska negativ bild …

Personligen skulle jag använda ordvalet "blomma upp", alltså utvecklas till mitt vackraste jag. För om jag skall "blomma ut" någonstans då får jag en känsla av att jag skulle vissna …

Har ni ett klurigt och intelligent svar på detta?

Anna U Nordenson

Foto: Benkt Eurenius

Man kan nog utgå ifrån att mycket få företag vill göra reklam som uppmanar kunderna att komma till dem och vissna. Enligt SAOL och SAOB betyder "blomma ut" eller "blomma över" att blomman fäller sina blad och vissnar, och "blomma upp" att den växer upp och blommar.

Men faktum är att det har skett en betydelseförändring här och